

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д.с.н. Таня Чавдарова,

катедра „Социология“, СУ „Св. Климент Охридски“
научна специалност: „Социология” с шифър 05.11.01

въз основа на заповед № РД 38-382 от 14.06.017 г.

на ректора на СУ „Св.Климент Охридски“

за включване в състава на научното жури по защита на дисертационен труд

на тема:

ОРГАНИЗАЦИОННА ПРОМЯНА И ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ В ПРИВАТИЗИРАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ (изследване на случаи)

на

Антоанета Георгиева Гетова

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.1. „Социология, антропология и науки за културата“, по *научна специалност* „Социология” в СУ „Св. Климент Охридски”

Антоанета Гетова представя за защита докторска дисертация в обем от 404 стандартни страници (от 1800 знака). В използваната литература са включени 144 заглавия, от които 55 са на български език, 82 са на английски език, четири на руски език и други три – на испански език. Дисертацията е структурирана в четири глави, въведение, заключение, библиография и приложения. В две приложения са дадени инструментите на емпиричното изследване.

Авторефератът точно и коректно отразява съдържанието, структурата и логиката на работата.

Предложеният за защита труд е посветен на една значима тема в полето от изследвания на управлението и организациите – темата за развитието на хората в приватизираните предприятия. Тя е от изключителна научна важност в контекста на необходимостта от едно максимално плътно разбиране на начина, по който се разви приватизацията в България, както и на нейните социално-икономически последици. Дистанцията на времето позволява един по-хладен изследователски поглед към този парещ и болезнено протекъл у нас обществен процес. На фона на неговата теоретична и социална стойност е удивително колко малко са социологическите публикации, посветени на приватизацията в България. Този факт сам по себе си повишава ценността на дисертационния труд. Темата има и практико-приложно значение заради пряката връзка между приватизацията и бизнес резултатите на компаниите.

В теоретичен план целта на дисертационния труд е да предостави надеждна интерпретация, от социологическа перспектива, на връзката между приватизация и социална промяна, осъществяваща се на различни нива. В изпълнение на тази цел в първа глава се осветляват понятията за приватизация, социална промяна на макрониво и на мезонивото на стопанската организация, а във втора глава се анализират особеностите на приватизационния процес в България в контекста на приватизацията, осъществена в страните от Централна и Източна Европа, както и на няколко западноевропейски случая. Осъществен е богат преглед на интерпретациите на основните понятия в научната литература. Двете глави демонстрират както наличие на задълбочени теоретични познания, така и способност за критично съотнасяне и рефлексивен анализ.

В емпиричен план целта на работата включва както описателни, така и обяснителни задачи. Авторът изследва спецификата на развитието на човешките ресурси, породила се под влияние на различни аспекти на осъществяването на

приватизационния процес. Това Антоанета Гетова постига, като посвещава трета глава на теоретико-методологическите проблеми, разкриващи трудностите в измерването на посочената връзка. В нея тя също детайлно аргументира методологията (case study) на проведеното емпирично изследване, като не забравя да посочи и ограниченията му. Четвърта глава съдържа анализ на набраните емпирични данни. Тя е структурирана така, че строго да следва авторовите хипотези в трите избрани случая - „Мир-Хасково“, „Лукойл Нефтохим“ и „Кремиковци“. Главата завършва със сравнителен анализ на случаите по всички избрани индикатори. Емпиричната работа на Антоанета Гетова е в значим обем и е ясен знак за професионално постижение в областта на дизайна, обработката и анализа на данни от социологически изследвания.

Мога да синтезирам виждането си за основните насоки, в които дисертационният труд има *приносен характер*, по следния начин:

- 1) Плътно очертаване на важната роля на забавянето на приватизацията в българския случай и открояването на три отличими етапа в живота на стопанската организация в изследвания период – социалистическото предприятие до 1989 г.; от 1989 г. до момента на приватизацията и следприватизационния етап. Дисертационният труд предлага важни доказателства, че начинът на протичане на втория етап има съществено значение и решително оформя ценностните нагласи на заетите в компаниите.
- 2) Аргументирането на тезата, че работниците и служителите не възприемат едно предприятие като държавно или частно от стандартната гледна точка на субекта на собствеността върху него. Дисертацията съдържа убедителен анализ на нагласите на заетите, според които основният критерий за възприемането на едно предприятие като държавно или частно е моделът на неговото управление и установилият се характер на отношенията на власт между топ мениджмънта и заетите. Несъмнен

принос на автора са изведените *модели* на държавно и частно предприятие, в които са синтезирани основните ценностни нагласи на заетите.

- 3) В тази насока също така е много ценен и анализът на позиционирането на средния мениджмънт в трите изследвани случая. Емпиричният материал свидетелства, че след приватизацията той не приема типичното позициониране като посредник между висшия мениджмънт и заетите, а стои много по-близо до работниците и служителите като нагласи и възприятия.

Нормално е всеки научен текст да поражда въпроси, а понякога и съпротива спрямо определени подходи или твърдения. Основният въпрос, който бих искала да поставя на Антоанета Гетова, е свързан с проблема за връзката между макронивото на социалната промяна, провокирана от приватизацията, и мезонивото на промените в икономическата организация. Макроанализът е добре застъпен в първа и втора глава, при това той изпълнява ролята си, като постъпателно води към мезонивото на интерпретация в трета и четвърта глава. Ако трябва да се извърви обратният път, могат ли емпиричните находки да ни доведат до някакви, макар и частични изводи за типологозирането на българския приватизационен път в по-общия контекст на приватизацията в ЦИЕ? По напълно разбираеми причини отговорът на този въпрос е твърде ограничен от възприетата методология. Съзнавам тази сложност и изказвам въпроса си и във формата на подкана за бъдещо развитие на научния труд.

Бих отправила на автора бележка за стила на писане. На места се забелязват излишни повторения на едни и същи изрази, което обременява четенето.

Антоанета Гетова има впечатляващите осем авторски публикации – седем на български език и една – на английски език. Част от тях са в престижни научни издания, които свидетелстват за широта на изследователските интереси в полето на икономическата социология. Пряко свързани с темата на дисертацията са три

от публикациите. Те са резултат от добре приетото участие на автора в национални научни конференции.

От уч. 2004-2005 г. досега Антоанета Гетова е била ангажирана с преподавателска дейност към катедра „Социология“, СУ „Св. Климент Охридски“. Като хоноруван асистент в отделни години тя е водила семинарни занятия по различни дисциплини: компютърно обучение, обща социология, статистика, софтуерни решения. В последните седем години тя неизменно води семинарите по статистически методи в социологията, обработка на данни и SPSS, и се радва на много добър прием от страна на студентите. Дългогодишните ми лични впечатления от нея са за съвестен и отдаден преподавател.

В заключение, Антоанета Гетова демонстрира в своя дисертационния труд онези качества, които ми се струват особено важни, когато се решава присъждането или не на докторска степен. Тя притежава систематични познания, зряло умение за теоретично моделиране и емпиричен анализ, научна добросъвестност и изследователско любопитство. Това ми дава основание да изкажа пред уважаемите членове на научното жури своята убеденост, че Антоанета Гетова несъмнено заслужава да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор“ по социология.

Желая ѝ “на добър час” в професионалното поприще!

15 август 2017 г.

гр. София

проф. д.с.н. Таня Чавдарова